

Asia: VN/27332/2023

Lausuntopyyntö ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi

1. Näkemykset hallitusohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumisessa

Toteuttaako ehdotettu säädöskokonaisuus näkemyksenne mukaan hallitusohjelmassa rahapelijärjestelmän uudistamiselle asetettuja tavoitteita ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta?

- Rahapelihaittojen ehkäiseminen ei ehdotuksen vaikutusarvioinnin perusteella ole erityisen keskeinen päämäärä. Tämä tulee jatkovalmistelussa nostaa keskeiseksi lakiuudistuksessa.

2. Esityksen pääasialliset vaikutukset

Voitte kertoa näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusten arvioinnista.

- Vaikutuksia on arvioitu hyvin laajasti ja huolella. Ehdotuksessa ei kuitenkaan ole toimia, jotka haittojen osalta on tunnistettu. Palvelutarpeen lisääntyminen tuottaa Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle palveluiden lisäämisen tarvetta.
- Rahapeliin kulutus ja pelaamisesta aiheutuvat haitat on yhä voimakkaammin kasautunut paljon pelaaville, jotka tuottavat suurimman osan kokonaiskatteesta. Pelaamisen siirtyminen sähköiseen kanavaan, korkeamman riskin peleihin ja markkinoinnin lisääntyminen tulee lisäämään rahapelihaittoja.
- Hallituksen esityksellä tule olemaan merkittäviä vaikutuksia rahapeleistä johtuvien haittojen vähentämiseen. Rahapelihaitoista aiheutuu merkittäviä taloudellisia kustannuksia yhteiskunnalle.
- Erityisen huolestuttavaa on, että pelirajoitusten poistuminen. Jatkossa pelaajien ei ole esityksen mukaan pakollista tai mahdollista asettaa itselleen tappio- tai talletusrajoja, jotka kattaisivat kaikki lisenssin haltijat.

- Lakiehdotuksessa toimet aiheuttaisivat erityistä haittaa heikoimmassa asemassa oleviin ihmisiin. Nyt esitetyillä muutoksilla on rahapelihaittoja lisääviä vaikutuksia, jotka kohdentuisivat erityisesti nuoriin aikuisiin, joiden tiedetään jo nyt tutkimuksenkin perusteella olevan erityinen riskiryhmä rahapelihaittojen suhteen. Rahapeliongelmissa auttaviin palveluihin yhteyden ottaneiden keskuudessa korostuu etenkin nuoret aikuiset miehet. Lakiuudistuksessa tulisi kirjata haavoittuvassa asemassa olevien osalta erityisiä rahapelihaittoja ehkäiseviä toimia, kuten asettamalla nuorimmille aikuisille erityisen matalat tappiorajat.
- Lakiuudistuksessa voitaisiin määrittää peliyhtiöiden voitoista prosenttiosuus, joka ohjataan rahapelihaittoja ehkäisevään ja vähentävään työhön

a. Rahapelilain 1 luku – Yleiset säännökset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

b. Rahapelilain 2 luku – Yksinoikeustoimilupa, rahapeliteoimilupa ja peliohjelmistotoimilupa

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

58 §. Koeostot. Pykälässä säädettäisiin koeosto-oikeudesta ja viranomaisen oikeudesta käyttää valehenkilöllisyyttä. Tämä ehdotus on kokonaisuudessaan kannatettava.

c. Rahapelilain 3 luku – Rahapeliin toimeenpano

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Tappiorajat

- o Tulee olla matalat. Nykyisten sisäministeriön asetusten mukaiset vuorokausikohtaiset tappiorajat liian suuret. (Nyt 500 euroa ja kuukausikohtaiset tappiot enimmäismäärä 2000 euroa)
- o Tulee olla pakolliset ja sitovat
- o Yhtenäiset kaikille lisenssin haltijoille. Pelaaja ei voi jatkaa pelaamista vaihtamalla lisenssinhaltijaa, jos toisessa tappiorajat ylittyvät.

- o Nuoriin aikuisiin tulee kohdentaa erityisen matalat tappiorajat. Tässä ikäryhmässä eniten rahapeliongelmaisia.

d. Rahapelilain 4 luku – Rahapeliin markkinointi

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Raha-automaattien sijoittelua tulee muuttaa nykyisestä siten, että pelaamisesta aiheutuvat taloudelliset, sosiaaliset ja terveydelliset haitat olisivat mahdollisimman vähäisiä. Sijoittelussa ja käytettävänä pitämisessä on otettava erityisesti huomioon rahapelaamisen haitat alaikäisille ja haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille.

i

Verkkorahapeliin markkinointi

- o Korkean riskin rahapeliin markkinointi on nykyisin kielletty. Lakiuudistus ei tältä osin ole linjassa sen kanssa, että hallitus pyrki rahapelihaittojen vähentämiseen tai ehkäisyyn. Markkinoinnin volyyymi tulee kasvamaan merkittävästi, ja korkean riskin rahapeliin mainonta myös.
- o Esityksessä tulee tarkentaa mikä toiminta olisi kiellettyä sosiaalisessa mediassa, koska esityksessä se jää epäselväksi.
- o Markkinoinnin kielteisiä vaikutuksia voitaisiin vähentää mm. markkinoinnin kokonaismäärää rajoittamalla, aikarajoituksia (esim. myöhäisiltan ja yöaikaan) ja mainosten kestolla, ehdotuksena esim. 5 sekunnin kesto
- o Tulee huomioida mainosten sijoittelu, jotta suojataan lasten ja nuorten altistuminen rahapelimainonnalle estämällä, kuten ei mainontaa koulujen läheisyydessä tai lasten ja nuorten harrastusympäristöissä kuten urheiluhallit ja urheilukentät.
- o Markkinoinnin sääntelyä tulee laajentaa urheilutapahtumiin ja muihin yleisötapahtumiin, jotka on suunnattu alaikäisille.
- o Markkinointikielto anniskeluravintoloissa klo 22 jälkeen. Tässä kiellossa huomioidaan haavoittuvassa asemassa olevat pelaajat, jotka mahdollisen päihtymyksen johdosta eivät kykene arvioimaan pelaamisen haittoja.
- o Markkinoinnissa tulee kieltää QR-koodien käyttö (ehkäistään nopean pelaamisen mahdollisuutta)
- o Markkinointikielto tulee koskettaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköitä
- o Lakiin tulee kirjoittaa, että yksityiset yhteisöt, säätiöt, yksityiset elinkeinonharjoittajat, uskonnolliset yhdyskunnat ja julkisoikeudelliset laitokset voivat kieltää markkinoinnin hallinnoimassaan tilassaan tai hallinnassaan olevalla alueella.

- o Rahapelilain 49 §:ssä kiellettäisiin aggressiivisia markkinoinnin tapoja, kuten bonusmarkkinointia. Tämä on kannatettava, koska se on tärkeä terveyden ja hyvinvoinnin suojelemisen kannalta.
- o Mainontaa ei tulisi kohdistaa alaikäisiin, nuoriin aikuisiin eikä haavoittuviin henkilöihin, esimerkiksi päihtyneisiin, ongelmallisesti pelaaviin ja ikääntyneisiin.
- o Rahapelien suunnittelu ja visualisointi voi itsessään olla sellaista, että peli on tehty vetoamaan erityisesti lapsiin, nuoriin (vrt. nuuskapurkit) tai muihin haavoittuvassa asemassa oleviin. Lakiuudistuksessa tulisi ottaa huomioon erityisesti esim. peleissä lapsia ja nuoria houkuttavat hahmot ja väritys, vaikkei sitä mainostettaisikaan. Lakiuudistuksessa tulee huomioida miten pelien visualisoitua markkinoinnissa rajoitettaisiin lasten ja nuorten suojelemiseksi.

e. Rahapelilain 5 luku – Valvonta

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

f. Rahapelilain 6 luku – Valvontamaksu

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

g. Rahapelilain 7 luku – Rahapelitoiminnan ja -markkinoinnin kieltäminen

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

h. Rahapelilain 8 luku – Maksuliikenteen ja verkkoliikenteen estäminen ja verkkosisällön poistaminen

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

i. Rahapelilain 9 luku – Seuraamukset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

j. Rahapelilain 10 luku – Valtionavustukset pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Esityksessä on kannatettavaa, että valtio rahoittaisi pelihaittojen vähentämistä tukevaa toimintaa

k. Rahapelilain 11 luku – Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tehtävät rahapelihaittojen ehkäisyssä ja vähentämisessä

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

•

Sosiaali- ja terveystalouden kuormitus

Lakiuudistuksessa on suuri riski rahapelihaittojen ja -ongelmien lisääntymiseen, koska korkean haittariskin verkkorahapeliin saatavuus ja markkinointi lisääntyisi. Rahapeliongelmiin liittyy hyvin usein velkaantumista, joten pelien saatavuuden lisääntyminen tulee lisäämään velkaantumista.

- Lisääntyneet rahapelihaitat tulisi lisäämään jo nyt kuormittuneita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita sekä palveluntarpeista aiheutuvia kustannuksia.
- Korkean haittariskin rahapeliin saatavuuden ja mainonnan lisääntyminen ja pelaajien velkaantuminen lisääisi myös sosiaalipalveluiden sekä talous- ja velkaneuvonnan palvelujen tarpeen kasvua.
- Rahapelihaitat koskettavat pelaajan lisäksi lähipiiriä, joten sote-palveluiden tulee vastata entistä suurempaan tarpeeseen rahapeliongelmiä kokevien perheiden ja läheisten avun ja tuen tarpeisiin.
- Hyvinvointialueiden taloudelliset haasteet ja palveluverkkomuutokset yhdessä rahapeliin saatavuuden lisääntymisen tulee aiheuttamaan haasteita hoito- ja tukipalvelujen saatavuudelle sekä saavutettavuudelle. Rahapelihaitat ovat jo nyt alitunnistettu ilmiö sosiaali- ja terveydenhuollossa. Kanta-Hämeen hyvinvointialueella on saatavilla palveluita rahapelihaittoihin, mutta saavutettavuudessa on haasteita.
- Maahanmuuttajilla rahapelaaminen kehittyy helpommin kokonaisvaltaiseksi ongelmaksi, kun kielivaikkeudet palveluihin hakeutumisessa ja saamisessa sekä ylipäätään rahapelaamisongelman huomaaminen ja siihen saatavien palvelujen saaminen/saatavuus ei ole vielä kovin hyvällä tasolla, niin hallituksen esitys on ko. väestöryhmän osalta erityinen riski.

l. Rahapelilain 12 luku – Muutoksenhaku

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

m. Rahapelilain 13 luku – Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

n. Arpajaislain muutosehdotukset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

o. Muut lakiehdotukset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

4. Muut mahdolliset näkemykset ja huomiot esitysluonnoksesta

Onko teillä muita näkemyksiä tai huomioita esitysluonnoksesta?

Rahapelaamiseen liittyvät terveydelliset, sosiaaliset ja taloudelliset haitat ovat merkittävä yhteiskunnallinen ongelma. Lakiehdotusta on kokonaisuudessaan vaikea hahmottaa. Kanta-Hämeen hyvinvointialue toteaa, että pelkkä hallitusohjelman kirjaus ei saa ohjata lakiuudistusta, vaan uudistukseen tarvitaan riittävästi aikaa valmisteluun, jolloin myös haitat arvioidaan mahdollisimman laajasti ja kirjataan toimia haittojen ehkäisyyn. Lisääntyviin haittojen kompensointiin tulee turvata hyvinvointialueille riittävä rahoitus.

Rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen kokonaisuus

Kuten hallituksen esityksessä todetaan: ”Valtion lisäksi monen muun toimijan tehtävät liittyvät rahapelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen. Kunnissa ja hyvinvointialueilla tehdään hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä ja ehkäisevää päihdetyötä sekä järjestetään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen hallinnonalalle kuuluvat monet haittojen ehkäisyn ja vähentämisen kannalta tärkeät alueet, kuten nuorisotyö, urheilujärjestöt, terveyden, hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen sekä haittojen ehkäisy oppilaitosten opetussuunnitelmassa ja oppilashuollossa, sekä esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon ja sivistystoimen työntekijöiden koulutussisällöt. Oikeusministeriön hallinnonalalla on esimerkiksi kansallisen talousosaamisen edistämisen strategian toimeenpano sekä ylivelkaantumisen torjuntaan liittyvää lainsäädäntöä ja talous- ja velkaneuvonnan palvelut, jotka merkittävässä määrin liittyvät rahapelihaittoihin.” Tämä kokonaisuuden turvaaminen haittojen ehkäisyssä ja lisääntyvissä rahapeliongelmissa voitaisiin turvata lakiuudistuksessa peliyhtiöiden voittojen prosenttiosuudella, joka ohjataan rahapelihaittoja ehkäisevään ja vähentävään työhön.

Aalto Heli

Kanta-Hämeen hyvinvointialue - Asiakkuusjohtaja/Strategia ja intergraatiopalvelut Hytetiimi